

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра аграрного, земельного та екологічного права ім. академіка В.З. Янчука

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан гуманітарно-педагогічного
факультету

_____ В.Д.Шинкарук

“ ” _____ 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри аграрного,
земельного та екологічного права
ім. академіка В.З. Янчука

Протокол № ____ від “ ____ ” ____ 2020 р.

Завідувач кафедри

_____ Єрмоленко В. М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПРАВОВІ ОСНОВИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ»

Галузь знань 23 Соціальна робота

Спеціальність 231 “Соціальна робота”

Форма навчання заочна

Факультет гуманітарно-педагогічний

Розробник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права ім. академіка В.З. Янчука Святченко Л.О.

1. Опис навчальної дисципліни
«Правові основи соціальної роботи»

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
ОС	бакалавр	
Галузь знань	23 Соціальна робота	
Спеціальність	231 “Соціальна робота”	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Нормативна	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсова робота	-	
Форма контролю	залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Рік підготовки	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	30	8
Практичні, семінарські заняття	30	8
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	75	108
Індивідуальні завдання	-	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Правові основи соціальної роботи»

Конституція України закріпила право громадян на соціальний захист. Згідно зі статтею 46 це право включає право громадян на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

Визнання України соціальною державою (ст. 1 Конституції України), а також загострення соціальних проблем у зв'язку з переходом до ринкової економіки зумовили актуальність пошуку оптимальної системи державних засобів забезпечення соціальних прав людини і громадянина в Україні. Сучасний методологічний підхід до побудови юридичного механізму соціального захисту ґрунтується на ідеї захисту прав людини.

Нині здійснення права людини на соціальний захист в Україні організовано у кількох організаційно-правових формах, які розрізняються за такими ознаками, як коло осіб, що підлягають забезпеченню; джерела і способи фінансування; види, умови та розміри забезпечення; органи, що надають забезпечення. Організаційно-правовими формами соціального захисту в Україні є: загальнообов'язкове державне соціальне страхування; державна соціальна допомога; спеціальний соціальний захист; додатковий соціальний захист для окремих категорій осіб.

Система соціального захисту посідає важливе місце в соціальній сфері, а соціально-захисні відносини регулюються величезною кількістю нормативно-правових актів. Зокрема в нормативній базі України налічується більше 4 тис. нормативно-правових актів, які різною мірою стосуються соціального захисту. Разом з тим немає єдиного законодавчого акта, який би визначав усю систему соціального захисту в державі, її складові, а також принципи здійснення соціального захисту.

Однією з необхідних умов належного регулювання правовідносин у сфері соціального захисту на основі чинного законодавства є наявність достатньої кількості кваліфікованих фахівців. Саме вони можуть забезпечити, з однієї сторони, належну роботу системи органів соціального захисту, з іншої - поширення правових знань серед громадян України та захист їх прав у випадку порушень.

З огляду на вказане, вивчення курсу основи соціально-правового захисту передбачається навчальними планами вищих та середніх спеціальних навчальних закладів для майбутніх соціальних педагогів.

Соціальна робота взаємопов'язана із державною політикою, передусім соціальною політикою, реалізацією концепції прав людини, правовим регулюванням соціальної сфери, правовою культурою суспільства, соціальними умовами різних суспільних груп. Дії соціальних працівників залежать не тільки від етичних принципів, теоретичних моделей, суспільних установок, професійної компетентності, а й від законодавчих норм. Законодавство забезпечує правовий статус соціальної роботи, створює правові умови для ефективного регулювання діяльності соціальних служб і системи соціальної підтримки населення.

У багатьох країнах чимало питань регулювання практики соціальної роботи делеговано фаховим асоціаціям соціальних працівників, що посилює відповідальність професійної спільноти за дотримання фахових стандартів. У пострадянських країнах правове регулювання соціальної роботи є винятковою прерогативою держави, і ключову роль в її правовому забезпеченні відіграють рішення органів державної влади.

Правове регулювання соціальної роботи може бути безпосереднім (стосуватися діяльності соціальних працівників, прав клієнтів на отримання різних послуг) і опосередкованим (дотичним до різних аспектів управління соціальною сферою). Загалом система правового регулювання соціальної роботи дає змогу впливати на якість надання соціальних послуг, забезпечення прав клієнтів соціальних служб і прав соціальних працівників.

Мета курсу «Правові основи соціальної роботи» полягає у формуванні системи знань з соціального захисту в Україні, у забезпеченні оволодіння студентами сукупністю спеціальних теоретичних знань, а також практичних навичок для подальшої роботи, виховання правової культури майбутніх спеціалістів.

Завдання дисципліни «Правові основи соціальної роботи» - ознайомлення з основними поняттями та принципами соціальної роботи; вивчення системи чинного законодавства; визначення особливостей правового регулювання діяльності соціальних працівників; вивчення підстав та умов виникнення, зміни та припинення соціально-захисних правовідносин; засвоєння методів регулювання соціально-захисних правовідносин та специфіки захисту прав суб'єктів соціального захисту; дослідження видів соціального забезпечення; дослідження стану законодавства в сфері соціальної роботи; ознайомлення з міжнародними нормативно-правовими актами, законами, підзаконними актами, які відносяться до різних галузей права і можуть бути застосовані соціальним працівником в межах його компетенції; вивчення функцій соціальних установ, що спрямовані на соціальний захист та реабілітацію громадян, які потребують соціальної допомоги.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент

знати зміст нормативних актів про в сфері соціальної роботи; визначення основних категорій громадян, яким відповідно до чинного законодавства надається соціальна допомога;

вміти застосовувати отримані знання до конкретних життєвих ситуацій; вільно орієнтуватись в чинній нормативно-правовій базі соціальної роботи та знаходити в ній необхідну інформацію; використовувати отриманні правові знання у своїй професійній діяльності; грамотно та аргументовано застосовувати норми з соціального захисту.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен оволодіти загальними компетентностями:

- здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу;
- соціальна відповідальність та екологічність мислення;
- здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел;

- здатність зосереджуватись на якості та результаті при виконанні завдань;
- навички використання інформаційних та комунікативних технологій;
- здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми;
- здатність спілкуватися державною мовою;
- здатність планувати час та управляти ним;

Спеціальні знання та навички, які мають бути сформовані у студентів в результаті вивчення курсу, наведені в таблиці «Структура курсу».

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Структура навчальної дисципліни «Правові основи соціальної роботи»

Назви змістовних модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					усього	Заочна форма			
	усьо го	у тому числі					у тому числі			
		л	пр	с.р.	інд		л	пр	с.р.	ін д.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовний модуль 1. Загальна характеристика права соціального захисту										
Тема 1. Законодавство України в сфері соціальної роботи.	18	4	4	10	-	19	2	2	15	-
Тема 2. Правовідносини соціального забезпечення.	22	6	6	10	-	15	-	-	15	-
Тема 3. Соціальні ризики.	18	4	4	10	-	19	2	2	15	-
Тема 4. Державна політика щодо соціального захисту та підтримки сім'ї.	18	4	4	10	-	15	-	-	15	-
Разом за змістовним модулем 1	76	18	18	40	-	86	4	4	60	-
Змістовний модуль 2. Пенсійна система в Україні. Матеріальне забезпечення та соціальні послуги.										
Тема 5. Соціальний захист прав дитини.	18	4	4	10	-	22	2	2	18	-
Тема 6. Правові основи соціальної роботи з безробітними.	18	4	4	10	-	19	2	2	15	-
Тема 7. Правові основи соціальної роботи з людьми похилого віку.	23	4	4	15	-	15	-	-	15	-
Разом за змістовним модулем 2	59	12	12	35	-	56	4	4	8	-
Усього годин	135	30	30	75	-	142	8	8	108	-

4. Теми семінарських занять
(навчальним планом не передбачено)

5. Теми практичних занять

Дення форма навчання

№ з.п.	Назва теми	Кількість годин
1.	Законодавство України в сфері соціальної роботи.	4
2.	Правовідносини соціального забезпечення.	6
3.	Соціальні ризики.	4
4.	Державна політика щодо соціального захисту та підтримки сім'ї.	4
5.	Соціальний захист прав дитини.	4
6.	Правові основи соціальної роботи з безробітними.	4
7.	Правові основи соціальної роботи з людьми похилого віку.	4

Заочна форма навчання

№ з.п.	Назва теми	Кількість годин
1.	Законодавство України в сфері соціальної роботи.	2
2.	Соціальні ризики.	
3.	Соціальний захист прав дитини.	2
4.	Правові основи соціальної роботи з безробітними.	2

6. Теми лабораторних занять
(навчальним планом не передбачено)

7. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами

Контрольні питання для визначення рівня засвоєння знань студентами

1. Історія виникнення та суспільна необхідність соціального захисту.
2. Поняття «соціальний захист».
3. Характерні риси соціального захисту в Україні.
4. Поняття, принципи та джерела права соціального захисту.
5. Стандарти у сфері соціального захисту.
6. Формування права соціального захисту в Україні. Місце права соціального захисту в системі права України.
7. Право соціального захисту як галузь права і законодавства.
8. Правовідносини, що складають предмет регулювання права соціального захисту.
9. Метод права соціального захисту. Особливості захисту прав суб'єктів соціально-захисних правовідносин.
10. Система права соціального захисту як галузі права, законодавства.
11. Права людини на соціальний захист. Конституційні гарантії здійснення цього права.
12. Правові інститути у системі права соціального захисту
13. Предмет і система науки права соціального захисту.

14. Конституція України про право на соціальний захист.
15. Державні соціальні стандарти. Поняття, значення, порядок визначення державних соціальних стандартів в Україні. Прожитковий мінімум.
16. Поняття та класифікація принципів права соціального захисту.
17. Характеристика основних принципів права соціального захисту.
18. Поняття, класифікація, особливості джерел права соціального захисту України.
19. Конституція України як основне джерело права соціального захисту.
20. Закони, що регулюють відносини соціального захисту в Україні.
21. Підзаконні акти, що регулюють відносини соціального захисту.
23. Акти соціального партнерства.
24. Значення актів судової влади України для регулювання відносин соціального захисту.
25. Організаційно-правові форми соціального захисту.
26. Види соціального захисту.
27. Правовідносини у сфері соціального захисту: поняття, ознаки, види.
28. Процесуальні та процедурні відносини у соціальному захисті.
29. Умови виникнення соціально-захисних правовідносин.
30. Поняття та класифікація суб'єктів соціально-захисних правовідносин.
31. Правовий статус учасників соціально-захисних правовідносин.
32. Фізичні особи як учасники соціально-захисних правовідносин.
33. Сім'я як суб'єкт соціально-захисних правовідносин.
34. Опіка та піклування.
35. Органи державної влади як суб'єкти соціально-захисних правовідносин.
36. Юридичні особи як суб'єкти соціально-захисних правовідносин.
37. Об'єкти соціально-захисних правовідносин. Ознаки, загальна характеристика.
38. Юридичні факти як підстави виникнення, зміни, припинення соціально-захисних правовідносин.
39. Соціальні ризики: поняття, види, загальна характеристика.
40. Поняття, види, правила обчислення різних видів стажу за чинним законодавством.
41. Порядок встановлення та підтвердження юридичних фактів у праві соціального захисту.
42. Соціальне страхування в Україні. Поняття, види, загальна характеристика.
43. Правовий статус органів державного соціального страхування за законодавством України.
44. Пенсійна система України: поняття, елементи, сучасний стан та перспективи.
45. Загальна характеристика пенсійного законодавства України.
46. Правовий статус Пенсійного фонду України.
47. Правовий статус недержавних пенсійних фондів в Україні.
48. Право на пенсійне забезпечення в Україні. Право вибору пенсії за чинним законодавством.
49. Право відкладеного виходу на пенсію.

50. Пенсія як вид соціального забезпечення.
51. Мінімальна пенсія. Поняття, значення, порядок встановлення.
52. Поняття та види пенсійних виплат за чинним законодавством України.
53. Загальна характеристика страхових пенсій в Україні.
54. Пенсія за віком у солідарній пенсійній системі. Умови призначення, особливості.
55. Загальні правила визначення розміру пенсії за віком у солідарній системі.
56. Пенсія по інвалідності у солідарній пенсійній системі. Умови призначення, особливості.
57. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника у солідарній пенсійній системі. Умови, особливості.
58. Форми, строки, періодичність виплати пенсій. Утримання з пенсій.
59. Порядок звернення та призначення (перерахунку) пенсій.
60. Індексація пенсійних виплат.
61. Умови призначення, особливості пенсій у накопичувальній системі.
62. Добровільне пенсійне страхування.
63. Загальна характеристика спеціальних пенсій в Україні.
64. Пенсійне забезпечення народних депутатів України.
65. Пенсійне забезпечення державних службовців в Україні.
66. Пенсійне забезпечення учасників бойових дій в Україні.
67. Пенсійне забезпечення працівників правоохоронних органів в Україні.
68. Пенсійне забезпечення суддів в Україні.
69. Пенсійне забезпечення прокурорів в Україні.
70. Пенсійне забезпечення військовослужбовців України.
71. Пенсійне забезпечення осіб, що мають особливі заслуги в Україні.
72. Пенсійне забезпечення осіб, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи в Україні.
73. Допомоги як вид соціального захисту. Поняття, ознаки, види..
74. Загальна характеристика страхових допомог.
75. Загальна характеристика державних соціальних допомог.
76. Допомоги по безробіттю.
77. Допомоги по тимчасовій непрацездатності.
78. Допомога у зв'язку з вагітністю та пологами.
79. Допомога у зв'язку з народженням дитини.
80. Допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.
81. Допомога на дитину одинокій матері.
82. Допомоги у зв'язку з інвалідністю.
83. Допомоги малозабезпеченим.
84. Житлові субсидії. Поняття, ознаки, умови та порядок надання.
85. Соціальне обслуговування як вид соціального забезпечення. Поняття, ознаки, характеристика.
86. Види соціальних послуг за законодавством України.
87. Соціальні пільги як вид соціального забезпечення. Поняття, ознаки, загальна характеристика.
88. Види соціальних пільг за законодавством України.

89. Відповідальність за порушення законодавства про соціальний захист в Україні.
90. Органи, які розглядають спори щодо порушень права особи на соціальний захист.
91. Соціально-правовий статус ветеранів праці в Україні.
92. Соціально-правовий статус ветеранів війни в Україні.
93. Соціально-правовий статус дітей війни в Україні.
94. Особливості соціально-правового статусу інвалідів в Україні.
95. Особливості соціально-правового статусу ліквідаторів аварії на ЧАЕС в Україні.
96. Особливості соціально-правового статусу потерпілих від аварії на ЧАЕС в Україні.
97. Особливості соціального захисту дітей-сиріт в Україні.
98. Особливості соціального захисту багатодітних сімей в Україні.
99. Особливості соціального захисту осіб, що працюють в аграрній сфері України.
100. Особливості соціального захисту громадян України, що працюють за межами України.

КОМПЛЕКТИ ТЕСТІВ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

ЗРАЗОК

1. Право на соціальний захист в Україні мають:

А	виключно громадяни України;
Б	виключно непрацездатні громадяни України та іноземці;
В	будь-які особи, що на момент виникнення соціального ризику знаходились на території України;
Г	громадяни України, іноземці та особи без громадянства, якщо вони постійно проживають в Україні.

2. Вставте пропущене словосполучення:

... – події, внаслідок яких особа втрачає засоби до існування через незалежні від неї обставини.	(у бланку відповідей подати словосполученням)
--	---

3. Право на соціальний захист в Україні мають:

1	виключно громадяни України;
2	виключно непрацездатні та малозабезпечені громадяни України;
3	будь-які особи, що на момент виникнення соціального ризику знаходились на території України;
4	громадяни України, іноземці та особи без громадянства, якщо вони постійно проживають в Україні.

4. Недержавне пенсійне забезпечення в Україні здійснюється вказаними суб'єктами за виключенням:

А	недержавних пенсійних фондів;
Б	страхових організацій;
В	банківських установ;
Г	Пенсійного фонду України.

5. З якого віку чоловік має право на пенсію за віком у солідарній системі за чинним законодавством:

А	25 років;
Б	58 років;
В	60 років;
Г	62 років.

6. Одноразова допомога при народженні дитини призначається, якщо батьки звернулись:

А	не пізніше 6 місяців з дня народження дитини;
Б	протягом 12 місяців з дня народження дитини;
В	не пізніше 1 місяця з дня народження дитини;
Г	протягом 1 місяця з дня народження дитини.

7. Хто з вказаних осіб не має права на призначення пенсії у разі втрати годувальника?

1	дитина померлого, яка народилася на другому тижні дев'ятого місяця після його смерті;
2	дитина померлого, віком 22 роки, яка навчається на денній формі навчання;
3	непрацююча вдова померлого, віком 50 років;
4	мати померлого, яка не працює та доглядає за його 7-річною сестрою.

8. Вкажіть мінімальний розмір пенсії за віком станом на грудень 2014 року.

1	822 грн.;
2	949 грн.;
3	1147 грн.;
4	1218 грн.

9. Максимальний розмір пенсії державного службовця не може перевищувати:

1	5 прож. мін., встановлених для осіб, які втратили працездатність;
2	5 прож. мін., встановлених для працездатних осіб;
3	7 прож. мін., встановлених для осіб, які втратили працездатність;
4	7 прож. мін., встановлених для працездатних осіб;
5	10 прож. мін., встановлених для осіб, які втратили працездатність;
6	10 прож. мін., встановлених для працездатних осіб.

10. До суб'єктів права соціального захисту не може бути віднесено:

А	Міністерство соціальної політики України;
Б	Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття;
В	Фонд гарантування вкладів фізичних осіб;
Г	працевдатну особу віком до 60 років.

11. Загальна тривалість виплати допомоги по безробіттю не може перевищувати:

1	90 календарних днів;
2	180 календарних днів;
3	360 календарних днів;
4	720 календарних днів.

12. Пенсійний фонд не може виплачувати пенсію за віком в розмірі менше:

А	прожиткового мінімуму;
Б	мінімальної заробітної плати;
В	неоподаткованого мінімуму доходів громадян;
Г	податкової соціальної пільги.

13. Вкажіть розмір прожиткового мінімуму для непрацевдатної особи в Україні на поточний момент:

А	701 грн.;
Б	949 грн.;
В	1218 грн.;
Г	1000 грн.

14. До соціальних послуг як виду соціального захисту можна віднести:

А	одноразову допомогу у зв'язку з народженням дитини;
Б	утримання громадянина похилого віку у будинку - інтернаті;
В	безоплатне харчування учнів середніх шкіл, розташованих на територіях радіоактивного забруднення;
Г	часткове звільнення від оплати комунальних послуг дітей війни.

15. До допомог, що виплачуються Фондом страхування від безробіття відноситься:

А	допомога по тимчасовій непрацевдатності;
Б	допомога по малозабезпеченості;
В	допомога по догляду за дитиною інвалідом;
Г	допомога по частковому безробіттю.

16. Виплата соціальних допомог за чинним законодавством України має здійснюватись:

А	у грошових одиницях, що перебувають у законному обігу на території України;
Б	у валюті іншої держави;
В	у формі боргових зобов'язань;
Г	у натуральній формі.

17. Вкажіть ознаку житлової субсидії як виду соціальної допомоги:

А	безготівкова форма;
Б	грошова форма;
В	безстроковий характер;
Г	невизначеність суб'єкта права на субсидію.

18. Вставте пропущене словосполучення:

... – сукупність періодів, протягом яких особа самостійно або на її користь інші уповноважені суб'єкти сплачують страхові внески до спеціалізованих страхових фондів.	(у бланку відповідей подати словосполученням)
---	---

19. Вставте пропущене словосполучення:

... – вартісна величина достатнього для забезпечення нормального функціонування організму людини мінімального набору продуктів харчування, непродовольчих товарів та послуг.	(у бланку відповідей подати словосполученням)
--	---

20. До державних допомог сім'ям з дітьми відноситься:

А	допомога по догляду за хворою дитиною віком до 14 років;
Б	допомога по тимчасовій непрацездатності;
В	допомога по догляду за дитиною до досягнення нею 3-річного віку;
Г	допомога по безробіттю.

21. Вкажіть виплату, яка може бути віднесена до страхових пенсій:

А	пенсія по інвалідності державного службовця;
Б	пенсія за вислугу років військовослужбовця;
В	пенсія у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі;
Г	пенсія інваліда з дитинства.

22. Вкажіть особу, якій не може бути призначено спеціальну пенсію:

А	науковий працівник;
Б	підприємець;
В	державний службовець;
Г	суддя.

23. Джерелом права соціального захисту є:

А	Конституція України;
Б	Житловий кодекс України;

В	Закон України “Про оподаткування доходів фізичних осіб”;
Г	Проект закону про загальнообов’язкове медичне страхування в Україні.

24. До пільг як виду соціального захисту може бути віднесено:

А	звільнення або зменшення плати за комунальні послуги;
Б	звільнення від оплати проїзду у громадському транспорті під час виконання професійних обов’язків;
В	право безкоштовного обслуговування у соціальній службі для молоді;
Г	забезпечення путівкою у санаторій.

**25. Допомога по тимчасовій непрацездатності виплачується застрахованим особам залежно від страхового стажу в таких розмірах:
(вставте відповідність)**

А	60 % середньої заробітної плати	1	особам, які мають страховий стаж від 5 до 8 р.;
Б	80 % середньої заробітної плати	2	особам, які мають страховий стаж до 5 р.;
В	100 % середньої заробітної плати	3	особам, які мають страховий стаж понад 8 р.

26. Допомога по тимчасовій непрацездатності внаслідок захворювання або травми призначається на підставі:

1	листка-непрацездатності;
2	довідки з районної поліклініки за місцем реєстрації;
3	свідоцтва про народження;
4	довідки з місця роботи.

27. Хто з вказаних осіб може скористатись правом відкладеного виходу на пенсію?

А	працюючий пенсіонер;
Б	непрацюючий пенсіонер;
В	особа, що досягла пенсійного віку;
Г	особа, що досягла пенсійного віку та має необхідний страховий стаж.

28. Видом загальнообов’язкового державного страхування, якому підлягають наймані працівники є:

А	медичне страхування працівника, здійснене роботодавцем за кошти підприємства;
Б	соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві;
В	добровільне пенсійне страхування особи;
Г	добровільне страхування життя особи від нещасного випадку.

29. Вкажіть дату з якої набув чинності закон “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування в Україні”:

А	31 грудня 1999р.;
Б	1 червня 2000р.;
В	1 січня 2004 р.;
Г	5 листопада 1991р.

30. Які юридичні факти зумовлюють тимчасову непрацездатність особи?

1	хвороба особи;
2	догляд за хворим членом сім'ї;
3	вагітність та пологи;
4	догляд за дитиною, віком до 6-ти років.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
Гуманітарно-педагогічний факультет	Кафедра аграрного, земельного та екологічного права імені академіка В.З. Янчука	ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1 з дисципліни «Основи соціально-правового захисту»	Затверджую: Зав. кафедри (підпис) В.М. Єрмоленко _____ 2020 р.
	2020-2021 навч. рік		

БІЛЕТ №1

Екзаменаційні запитання:

1. Безробіття як соціальний ризик.
2. Поняття та види правовідносин соціального забезпечення.

Тестові завдання:

1. **Вставте пропущене слово:**
... - це неспроможність особи чи сім'ї з огляду на об'єктивні чинники забезпечити середньомісячний сукупний дохід на рівні прожиткового мінімуму. У законодавстві зустрічається термін «малозабезпечена сім'я». Такою називають сім'ю, яка з поважних або незалежних від неї причин має середньомісячний сукупний дохід, нижчий від прожиткового мінімуму для сім'ї.
2. Неповнолітні, які досягли ... років і звернулися до державної служби зайнятості за сприянням у працевлаштуванні, можуть, як виняток, бути зареєстровані як такі, що шукають роботу, за згодою одного з батьків або осіб, що їх замінюють.
3. **Вставте пропущене словосполучення:**
... – обов'язок громадянина чи органа соціального захисту вчинити вказані в законі дії.
4. Право на добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування мають Особи, які досягли ...-річного віку й не належать до кола осіб, які підлягають загальнообов'язковому страхуванню.
А) 18-річного віку
Б) 16-річного віку
В) 15-річного віку
Г) 14-річного віку
5. Громадянам, зареєстрованим у державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, протягом ... календарних днів з моменту реєстрації підбирається підходяща робота.

6. Вставте пропущене словосполучення:

... – галузь права яка являє собою систему правових норм, що регулюють відносини стосовно забезпечення громадян у старості, у разі непрацездатності, відносини материнства, державної допомоги окремій особі чи сім'ї.

7. Форма соціального забезпечення, при якій частина видатків повністю фінансується за рахунок бюджетних коштів, а інші покриваються відповідними страховими фондами – це...

8. Вставте пропущене словосполучення:

... – наділення фізичної особи правами, які надають їй можливість на свій розсуд претендувати на той чи інший вид соціального забезпечення.

9. Недержавні пенсійні фонди поділяються на такі види:

- 1) відкриті пенсійні фонди;
- 2) змішані пенсійні фонди;
- 3) корпоративні пенсійні фонди;
- 4) акціонерні пенсійні фонди;
- 5) професійні пенсійні фонди

10. Видами пенсійних виплат є:

- 1) пенсія на визначений строк;
- 2) одноразова пенсійна виплата;
- 3) періодична пенсія;
- 4) професійна пенсія.

8. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні, наочні, практичні методи;
- індуктивні методи і дедуктивний метод;
- репродуктивні, творчі, проблемно-пошукові методи.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- методи стимулювання інтересу до навчання (створення ситуації інтересу при викладанні того чи іншого матеріалу, пізнавальні ігри, навчальні дискусії, аналіз життєвих ситуацій);
- методи стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, вимоги до вивчення навчальної дисципліни, заохочення, покарання).

9. Форми контролю

Поточний контроль знань на лекційних і практичних заняттях (у формі усного опитування, письмових тестів, вирішення практичних завдань) є засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) студентами навчального матеріалу.

Модульний контроль знань (у формі письмової модульної контрольної роботи) є показником якості вивчення студентами окремих

розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і організаційних якостей студентів.

Підсумковий контроль знань (у формі заліку) є показником дійсного змісту знань студентів за обсягом, якістю і глибиною та вмінням застосовувати їх у практичній діяльності.

Дисципліна поділена на 2 змістові модулі, які об'єднують практичні заняття і тестування. Рівень засвоєння студентом матеріалу модуля оцінюється за результатами виконання ним практичних та модульної контрольної роботи. Контроль знань здійснюється у формі заліку.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до «Положення про екзамени та заліки в НУБіП України», затвердженого ректором університету 27.02.2019 р., визначається рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{НР}$ (не більше 70 балів) за формою

$$R_{НР} = \frac{0,7 \cdot (R(1)ЗМ \cdot K(1)ЗМ + \dots + R(n)ЗМ \cdot K(n)ЗМ)}{КДИС}$$

де

$R(1)ЗМ, \dots, R(n)ЗМ$ – рейтингові оцінки із змістових модулів за 100-бальною шкалою; n – кількість змістових модулів; $K(1)ЗМ, \dots, K(n)ЗМ$ – кількість кредитів Європейської кредитної трансфернонакопичувальної системи (ЄКТС) (або годин), передбачених робочим навчальним планом для відповідного змістового модуля; $КДИС = K(1)ЗМ + \dots + K(n)ЗМ$ – кількість кредитів ЄКТС (або годин), передбачених робочим навчальним планом для дисципліни у поточному семестрі. Формулу (1) можна спростити, якщо прийняти $K(1)ЗМ = \dots = K(n)ЗМ$. Тоді вона буде мати вид

$$R_{НР} = 0,7 \cdot (R(1)ЗМ + \dots + R(n)ЗМ) / n.$$

Рейтинг з додаткової роботи додається до $R_{НР}$ і не може перевищувати 20 балів. Він визначається лектором і надається студентам рішенням кафедри за виконання робіт, які не передбачені навчальним планом, але сприяють підвищенню рівня знань студентів з дисципліни.

Рейтинг штрафний не перевищує 5 балів і віднімається від. Він визначається лектором і вводиться рішенням кафедри для студентів, які матеріал змістовного модуля засвоїли невчасно, не дотримувалися графіка роботи, пропускали заняття тощо.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка національна	Рейтинг здобувача вищої освіти, бали
відмінно	90–100
добре	74–89
задовільно	60–73
незадовільно	0–59

Для визначення рейтингу студента із засвоєння дисципліни $R_{дис}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи (до 70 балів): $R_{дис} = R_{НР} + R_{ат}$

11. Методичне забезпечення:

1. Пилипенко П.Д., Бурак В.Я. та ін.. Право соціального забезпечення України: академічний курс: Підручник. – К.: Видавничий дім “Ін Юре”, 2008.
2. Надточій Б.О., Демчик Л.А. ”Пенсія в Україні”: Коментар до закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” - К., Юрінком Інтер, 2006.
3. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України: Навч. Посібник.- К.: Знання, 2005.
4. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: Навчальний посібник: - К.: “Олан”, 2004.
5. Гарасимів Т.З. Право соціального забезпечення України (загальна частина).- Дрогобич: видавнича фірма “Відродження”, 2004.
6. Сирота І.М. ”Право соціального забезпечення в Україні”: Підручник. – Х.: Одісей, 2005.
7. Сташків Б.І. Теорія права соціального забезпечення: Навч. Посібник.- К.: Знання, 2005.
8. Гарасимів Т.З. Словник термінів до навчальних курсів “Трудове право” та “Право соціального забезпечення України”. - Дрогобич: видавнича фірма “Відродження”, 2003.

12.Рекомендована література

Основна:

1. Конституція України від 28.06.96р. // Відомості Верховної Ради України. -1996.- № 30-Ст.141.
2. Загальна декларація прав людини прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10.12.1948р. // Збірник “Права человека”, видавництво Московського університету, 1986р.
3. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966р. // Збірник “Права человека”, видавництво Московського університету, 1986р.
4. Соціальна хартія ЕС 1989 (Хартія основних соціальних прав працівників)
5. Кодекс ЕС від 22.10.1991р.(Європейський кодекс соціального забезпечення)
6. Європейська (паризька) конвенція про соціальну та медичну допомогу від 11.12.53р.
7. Європейська конвенція про захист прав людини та основних свобод (Рим, 50), ратифікована 17 липня 1997 р.
8. Угода між Україною та РФ “Про трудову діяльність і соціальний захист громадян РФ і України, що працюють за межами своїх держав” 1993 р.
9. Конвенції МОП: № 102 “Про мінімальні норми соціального забезпечення “ (1952р.); № 117 “Про основні цілі і норми соціальної політики” (1962); № 118 “Про рівноправність у соціальному забезпеченні“ (1962р.); № 157 “Про збереження прав в галузі соціального забезпечення“ (1982р.)// Міжнародне законодавство про охорону праці в 3-х т.-К.: Основа, 1997.-Т.3.
10. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. // Відомості Верховної Ради України. - 2003.- № 40-44.-Ст.356.
11. Сімейний кодекс України від 10.01.2002р. // Відомості Верховної Ради України. - 2002.- № 21-22.-Ст.135.
12. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004р. // Відомості Верховної Ради України.-2004. - № 40-42.-Ст.492.
13. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р.: Офіційне видання. // К.: Видавничий дім “ін Юре”, 2006.
14. Бюджетний кодекс України від .0.200 р.// Відомості Верховної Ради України.-200. - № -. -Ст..
15. Закон України "Про міжнародні договори України" від 29.06.2004р. // Відомості Верховної Ради України - 2004. - № 50.- Ст. 540.
16. Закон України "Про міжнародне приватне право" від 23.06.2005р. // Урядовий кур’єр -2005.- № 163. – 31 серпня.

17. Закон України "Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" від 05.10.2000 р., в редакції від 22.05.08р. // Відомості Верховної Ради України. -2008.- № 4.-Ст.409.
18. Закон України "Про прожитковий мінімум" від 15.07.1999р. // Відомості Верховної Ради України.-1999. - №38. -Ст. 348.
19. Закон України " Про Державний бюджет України на 2015 рік" від від 28.12.2014 № 80-VIII// Голос України – 2014. - №254 Спецвипуск.
20. Закон України "Про Державний бюджет України на 2014 рік" від 16.01.2014 р. // Відомості Верховної Ради України. –2014.- № 9 Ст. 93.
21. Закон України "Про громадянство України" від 18.01.2001р. // Відомості Верховної Ради України.-2001. - № 13.-Ст.65.
22. Закон України "Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства" від 04.02.1994р. //Відомості Верховної Ради України.-1994. - № 23.-Ст.161.
23. Закон України "Про біженців" від 21.06.2001р. //Відомості Верховної Ради України.-2001. - № 47.-Ст.250.
24. Закон України "Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" від 14.01.1998р. //Відомості Верховної Ради України.-1998.- №23.-Ст.121.
25. Закон України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" від 09.07.2003 р. // Офіційний вісник України. -2003.- № 33.-Ст.1770.
26. Закон України "Про недержавне пенсійне забезпечення" від 09.07.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. -2003.- № 33.-Ст.1769.
27. Закон України "Про пенсійне забезпечення" від 05.11.1991р. // Відомості Верховної Ради України.-1992 - № 3.-Ст.10.
28. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" від 02.03.2000р. // Відомості Верховної Ради України –2000.- № 22.-Ст.171.
29. Закон України "Про зайнятість населення в Україні" від 01.03.1991р. // Відомості Верховної Ради України-1991 - № 14 -Ст. 170.
30. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності" від 23.09.1999р. // Відомості Верховної Ради України. -1999. - № 46-47.-Ст.403.
31. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням" від 18.01.2001р. // Відомості Верховної Ради України.-2001.- № 14.-Ст.71.
32. Закон України "Основи законодавства про охорону здоров'я" від . . р. // Відомості Верховної Ради України-199 - № -Ст.
33. Закон України "Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення" від 24.02.1994 р.// Відомості Верховної Ради України.-1994.-№ 27.-Ст.218.
34. Закон України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" від 21.03.1991р. // Відомості Верховної Ради України.-1991. - № 21.-Ст. 252.
35. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо професійної і трудової реабілітації інвалідів " від 06.10.2005р. // Урядовий кур'єр від 21.12.2005р.- № 243.
36. Закон України "Про ратифікацію конвенції про професійну реабілітацію та зайнятість інвалідів № 159, ухвалену Генеральною конференцією МОП 12.06.1983р." від 06.03.2003р. // Відомості Верховної Ради України.-2003. - № .-Ст.
37. Закон України "Про пенсії за особливі заслуги перед Україною" від 01.06.2000р. // Офіційний вісник України. - 2000. - № 25.-Ст.1037.
38. Закон України "Про державні нагороди України" від 16.03.2000р. //Відомості Верховної Ради України.-2000. - № 21.-Ст.162.
39. Закон України "Про статус народного депутата" від 17.11.1992р. // Відомості Верховної Ради України.-1993. - № 3.-Ст.17

40. Закон України "Про державну службу" від 16.12.1993р. // Відомості Верховної Ради України.-1993.- № 52.-Ст.490.
41. Закон України "Про зміни до ст.37 Закону "Про державну службу" від 31.05.2005р.// Відомості Верховної Ради України.-2005. - № .-Ст.
42. Закон України "Про службу в органах місцевого самоврядування" від . . р. // Відомості Верховної Ради України.-199 - № .-Ст.
43. Закон України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" від 28.02.1991р. № 796-12 в редакції від 19.12.91р. // Відомості Верховної Ради України.-1992. - № 13.-Ст.178.
44. Закон України "Про формування, порядок надходження і використання коштів Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення" від 10.02.2000р. // Відомості Верховної Ради України. -2000.- № 10.-Ст.365.
45. Закон України "Про пенсійне забезпечення військовослужбовців, осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких інших осіб" від 09.04.1992р. // Відомості Верховної Ради України.-1992.- № 29.-Ст.399.
46. Закон України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей " від 20.12.1991р. //Відомості Верховної Ради України. -1992.- №15. -Ст.190.
47. Закон України "Про статус ветеранів військової служби і ветеранів органів внутрішніх справ та їх соціальний захист" від 24.03.1998р. //Відомості Верховної Ради України.-1998.- № 40-41.-Ст.249.
48. Закон України "Про державні гарантії соціального захисту військовослужбовців, які звільняються зі служби у зв'язку з реформуванням Збройних сил України, та членів їх сімей" від 15.06.2004 р. // Відомості Верховної Ради України.-2004. - № 36.-Ст.444
49. Закон України "Про внесення змін до деяких законів України з питань пенсійного забезпечення та соціального захисту військовослужбовців" від 04.04.2006р. // Відомості Верховної Ради України.-199 - № .-Ст.
50. Закон України "Про внесення змін до законів щодо зарахування до стажу роботи, який дає право на пенсію на пільгових умовах часу проходження строкової військової служби" від 02.06.2005 р. // Відомості Верховної Ради України.-2005 - № .-Ст.
51. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність" від 01.12.1998р. // Відомості Верховної Ради України.-1999. - № 2-3.-Ст.20.
52. Закон України "Про судову експертизу" від 25.02.1994р. //Відомості Верховної Ради України. -1994.- № 28.-Ст.232.
53. Закон України "Про прокуратуру" від 05.11.1991р. //Відомості Верховної Ради України. -1992.- № .-Ст.
54. Закон України "Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів" від 23.09.1997р. //Відомості Верховної Ради України. -1997.- №50. -Ст. 302.
55. Закон України "Про Національний банк України" від 20.05.1999р. //Відомості Верховної Ради України.-1999. - №29 .-Ст .238.
56. Закон України "Про житлово-комунальні послуги" від 24.06.2004р. // Відомості Верховної Ради України.-2004. - № 47.-Ст.514.
57. Закон України "Про реструктуризацію заборгованості з квартирної плати, плати за житлово-комунальні послуги, спожиті газ та електроенергію" від 20.02.2003р. //Відомості Верховної Ради України. -2003.- № 23.-Ст.151.
58. Закон України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" від 22.10.1993р. із змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. -1993.- № 45.-Ст.425.
59. Закон України "Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні" від 16.12.1993р. //Відомості Верховної Ради України.-1994. - № 4.-Ст.18.

60. Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації" від 06.06.1991р. // Відомості Верховної Ради України. -1991.- № 25.-Ст.283.
61. Закон України "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам" від 18.05. 2004р. // Офіційний вісник України.-2004. - № 24.-Ст.1579.
62. Закон України "Про внесення змін до деяких законів у зв'язку з прийняттям закону "Про державну соціальну допомогу особам, які не мають права на пенсію та інвалідам" від 31.05.2005 р. // Відомості Верховної Ради України. -2005.- № .-Ст.
63. Закон України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" від 01.06.2000р. // Відомості Верховної Ради України.-2000. - № 35.-Ст.290.
64. Закон України "Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей" від 02.06.2005р. // Відомості Верховної Ради України.-2005 - № .-Ст.
65. Закон України "Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам" від 16.11.2000р. // Відомості Верховної Ради України.-2001. - № 1.-Ст.2
66. Закон України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" від 21.11.1992р. (в редакції від 22.03.2001р.)// Відомості Верховної Ради України.-2001.- № 20.-Ст.102.
67. Закон України "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування" від 13.01.2005р. // Відомості Верховної Ради України.-2005. - № .-Ст.
68. Закон України "Про соціальні послуги" від 19.06.2003р. від 10.07.2003р. // Відомості Верховної Ради України.-2003. - № 45.-Ст.358.
69. Закон України "Про соціальну роботу з дітьми та молоддю" від 21.06.2001р. // Відомості Верховної Ради України.-2001. - № 42.-Ст.213.
70. Закон України "Про благодійництво та благодійні організації" від 16.09.97р. // Відомості Верховної Ради України. -1997.- № 46.-Ст.292.
71. Закон України "Про індексацію грошових доходів населення" від 25.04.1995р. //Урядовий кур'єр .-2002 – 7 березня.
72. Закон України "Про компенсацію громадянам втрати частини доходів у зв'язку з порушенням строків їх виплати" від 19.10.2000р. // Відомості Верховної Ради України - 2000 - № 42 (49).-Ст. 422.
73. Закон України "Про органи реєстрації актів громадянського стану" від 24.12.1993р. //Відомості Верховної Ради України.-1994. - № 14.-Ст.78.
74. Закон України "Про національний архівний фонд та архівні установи" від 24.12.1993р. //Відомості Верховної Ради України.-1994. - № 15.-Ст.86.
75. Закон України "Про захист інформації в автоматизованих системах" від 05.07.1994р. //Відомості Верховної Ради України. -1994.- № 31.-Ст.286.
76. Закон України "Про гуманітарну допомогу" від 22.10.1999р. //Відомості Верховної Ради України.-1999. - № 51.-Ст.451.
77. Закон України "Про психіатричну допомогу" від 22.02.2000р. //Відомості Верховної Ради України.-2000.- № 19.-Ст.143.
78. Закон України "Про жертв нацистських переслідувань" від 23.03.2000р. //Відомості Верховної Ради України. -2000.- № 24.-Ст.182.
79. Закон України "Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні" від 17.04.1991р. //Відомості Верховної Ради України. -1991.- № 22.-Ст.262.
80. Закон України "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами" від 21.12.2000р. //Відомості Верховної Ради України.-2000. - № 10.-Ст.44.
81. Закон України "Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг" від 21.06.2001р. //Відомості Верховної Ради України. -2002.- №1. -Ст.1.
82. Закон України "Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб" від 20.09.2001р. //Відомості Верховної Ради України.-2002. - № 5.-Ст.30.
83. Закон України "Про поховання та похоронну справу" від 01.07.2003р. // Відомості Верховної Ради України.-2004. - № 7.-Ст.47.

84. Закон України "Про звернення громадян" від 02.10.1996р. // Відомості Верховної Ради України.-1996.- № .-Ст.
85. Указ Президента України "Про " від 17.11.98р. № 1258/98 // Праця і зарплата. – 1998. - № 23 (159).
86. Указ Президента України "Положення про Національну Раду соціального партнерства" від 23.05.1993р. // Голос України – 1993.-15 грудня.
87. Указ Президента України "Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності" від 10.06.1997р.
88. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про Міністерство праці та соціальної політики України" від 02.11.2006р. № 1543 //Урядовий кур'єр.-2006.-№215.-15 листопада.
89. Постанова Кабінету Міністрів України "Про Положення про державну реєстрацію нормативних актів міністерств, інших органів державної виконавчої влади, органів господарського управління та контролю, що зачіпають права, свободи і законні інтереси громадян або мають міжвідомчий характер" від 28.12.1992р. № 731 // Урядовий кур'єр.-1993.- № 7. – 18 лютого.
90. Постанова Кабінету Міністрів "Про компенсації та пільги особам, які працюють на ЧАЕС і в зоні відчуження у період з 01.01.96р. до 2000р." від 29.02.96р. № 250 // Урядовий кур'єр – 199 -№
91. Постанова Кабінету Міністрів "Про порядок проведення компенсації громадянам втрати частини грошових доходів у зв'язку з порушенням термінів їх виплати" від 21.02.2001р. № 159 // Урядовий кур'єр. – 2001.-№ 42. – 6 березня.
92. Постанова Кабінету Міністрів "Про затвердження порядку індексації грошових доходів громадян" від 12.12.1998р. № 2034 //Людина і праця: Інформаційний бюлетень Міністерства праці та соціальної політики України. –1998-№ 6.
93. Постанова Кабінету Міністрів "Положення про порядок реєстрації, перереєстрації та ведення обліку громадян, які шукають роботу, і безробітних, виплати допомоги по безробіттю, а також умови подання матеріальної допомоги в період професійної підготовки та перепідготовки" від 27.04.1998р. № 578-
94. Постанова Кабінет Міністрів України від 21.08.2001р. №1094 "Положення про порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань і аварій на виробництві" // Урядовий кур'єр. – 2001.- № 147. – 15 серпня.
95. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.1994р. № 221 "Про порядок організації та проведення медико - соціальної експертизи втрати працездатності" // Зібрання постанов Уряду України. - !994. -№8.-Ст.190.
96. Постанова Кабінету Міністрів від 19.10.98р. № 1658 "Про Правила обчислення загального трудового стажу для призначення працівникам допомог по тимчасовій непрацездатності –
97. Постанова Кабінету Міністрів від 12.01.2001р. "Про розміри державних допомог сім'ям з дітьми"
98. Постанова Кабінету Міністрів "Про затвердження програми соціального захисту ветеранів" від 15.01.2005р. № 42 // Офіційний вісник
99. Постанова Кабінету Міністрів "Про затвердження Порядку проведення розрахунку розміру страхового відшкодування утриманням у зв'язку з смертю годувальника внаслідок дорожньо-транспортної пригоди" від 31.12.2004р. № 1776 //
100. Постанова Кабінету Міністрів від 02.04.2005р. № 261 "Про призначення і виплати державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та інвалідам і державні соціальні допомоги на догляд "/// Офіційний вісник
101. Постанова Кабінету Міністрів "Про Порядок обчислення та сплати сум страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування , що не були сплачені за відповідні роки служби у період після 1 січня 2004р. щодо осіб, які не набули (не набудуть) право на пенсію за вислугу років згідно із законом "Про пенсійне забезпечення

військовослужбовців, осіб начальницького та рядового складу...” від 08.09.2004р. № 1185 // Офіційний вісник

102. Постанова Кабінету Міністрів “Про Порядок призначення і виплати державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім’ям” від 24.02.2003р. № 250 // Офіційний вісник

103. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім’ям з дітьми” від 27.12.2001р. № 1751 // Офіційний вісник України.-2001.-№ 52.-Ст.2365.

104. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження порядку забезпечення інвалідів автомобілями ” від 08.09.1997р. № 999 з наступними змінами і доповненнями // Офіційний вісник України. – 1997.- № 37.-Ст.37.

105. Постанова Кабінету Міністрів “Про організаційні заходи щодо застосування Закону України ”Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту” із змінами від 15.02.2006р.” від 08.02.94р. № 63 // Офіційний вісник

106. Постанова Кабінет Міністрів України від 21.08.2001р. №1094 (перевірити чинність) Перелік обставин, за яких настає страховий випадок державного соціального страхування громадян від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання

107. Постанова Кабінету Міністрів України “Про надання щомісячної грошової допомоги малозабезпеченій особі, яка проживає разом з інвалідом 1 чи 2 групи внаслідок психічного розладу, який за висновком лікарської комісії потребує постійного стороннього догляду, на догляд за ним” від 02.08.2000р. №1192 // Офіційний вісник України.-2000.-№3.- Ст.1314.

108. Постанова Кабінету Міністрів України “Про новий розмір витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива” від 27.07.1998р. № 1156 // Офіційний вісник України.-1998.-№ 30.-Ст.1129.

109. Постанова Кабінету Міністрів України “Про спрощення порядку надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива” від 21.10.1995р. № 848, в редакції від 22.09.1997р. №1050 // Зібрання постанов Уряду України.-1996.-№ 2.-Ст.76.

110. Постанова КМ України від 04.03.2004р. № 257 “Про затвердження переліку посад наукових (науково-педагогічних) працівників, перебування на яких дає право на призначення пенсії та виплату грошової допомоги у разі виходу на пенсію відповідно до ст.24 Закону про наукову діяльність”.

111. Постанова КМ України від 03.05.1994р. № 283 “Про Порядок обчислення стажу державної служби” // Урядовий кур’єр. –1994. -№ 71.// Зібрання постанов Уряду України.-1994.-№8.-Ст.213.

112. Постанова КМ України від 04.03.2004р. № 258 “Про внесення змін до Порядку обчислення стажу державних службовців”// Офіційний вісник України.-2004. - № .-Ст.

113. Постанова КМ України від 17.07.1992р. № 393 “Про порядок обчислення вислуги років, призначення та виплати пенсій і грошової допомоги особам офіцерського складу, прапорщикам, мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам начальницького та рядового складу органів внутрішніх справ та членам їх сімей”// Урядовий кур’єр. – 1992.- №30.

114. Постанова Кабінет Міністрів України “Положення про Комісію з встановлення пенсій за особливі заслуги перед Україною при Кабінеті Міністрів України” від 20.10.2000р. № 1578 // Офіційний вісник України.-2000.- № 43.-Ст.1838.

115. Постанова КМ України від 30.05.1997р. № 523 “Про порядок обчислення пенсій по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсій у зв’язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи”// Офіційний вісник України.-1997. - № 23.-Ст.80.

116. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній” від 12.08.1993р. № 637 // Зібрання постанов Уряду України.-1993.-№ 12.-Ст.273.

117. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про Фонд соціального захисту інвалідів ” від 26.09.2002р. №1434 // Офіційний вісник України.-2002.-№ 39.-Ст.1818.

118. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку оплати перших п’яти днів тимчасової непрацездатності внаслідок захворювання або травми, не пов’язаної з нещасним випадком на виробництві, за рахунок коштів підприємств, установ, організацій” від 06.05.2001р. № 439 // Офіційний вісник України.-2001.-№ 20.-Ст.852.

119. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження порядку видачі та зразка свідоцтва про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 22.08.2000р. № 1306 // Офіційний вісник України. - 2000.- №34.- Ст. 1452.

120. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Положення про організацію персоналізованого обліку відомостей у системі загальнообов’язкового державного пенсійного страхування” від 04.06.1998р. № 794 // Офіційний вісник України.-1998.-№22 .-Ст. 809.

121. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження переліку професійних захворювань” від 08.11.2000р. № // Офіційний вісник України.-2000.-№ 45.-Ст.1940.

122. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятість в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах” від 16.01.2003р. № // Офіційний вісник України.-2000.-№ .-Ст. .

123. Наказ Міністерства праці, Міністерства юстиції та Міністерства соціального захисту населення України від 29.07.1993р. № 58 "Інструкція про порядок ведення трудових книжок на підприємствах, в установах і організаціях”// Офіційний вісник України.-0.-№ .-Ст. .

124. Наказ Міністерства праці та соціальної політики, Міністерства фінансів від 18.06.99р. № 102/154/64/61/204 "Про затвердження Методики обчислення сукупного доходу сім’ї для всіх видів соціальної допомоги”, зареєстрований МЮ .р. № // Офіційний вісник України – 1999. - № 29.

125. Наказ Міністерства праці та соціальної політики, Міністерства фінансів, Міністерства економіки, Держкомстату від 15.11.2001р. № "Про затвердження Методики обчислення сукупного доходу сім’ї для всіх видів соціальної допомоги”, зареєстрований МЮ .р. № // Офіційний вісник України – 2002. - № 6.- Ст. 272.

126. Наказ Міністерства праці та соціальної політики "Про порядок посвідчення права особи на пільги відповідно до Закону “Про соціальний захист дітей війни” від 05.04.06р. № 107, зареєстрований МЮ 20.04.2006р. № 458/12332.// Офіційний вісник України.-2000.-№ .-Ст. .

127. Наказ Міністерства праці та соціальної політики "Про Типове положення про соціальний готель”” від № , зареєстрований Міністерством юстиції України 18.04.2006р. № 450/12324 //Офіційний вісник України.-2000.-№ .-Ст. .

128. Наказ Міністерства праці та соціальної політики "Про Типове положення про центр соціальної адаптації осіб, звільнених з місць позбавлення волі" від 14.02.2006р., зареєстрований МЮ 21.04.2006 р. № 476/12350// Офіційний вісник України.-2000.-№ .-Ст. .

129. Наказ Міністерства праці та соціальної політики "Про затвердження форми акта обстеження матеріально-побутових умов сім’ї " від 28.04.2004 р. № 95, зареєстрований МЮ 08.06.2004р. № 703/9302 //Офіційний вісник України.-2000.-№ .-Ст. .

130. Наказ Міністерства праці та соціальної політики від 19.12.2000р. № 350 "Про затвердження Порядку відмови у наданні державної соціальної допомоги, припинення виплати та зменшення розміру призначеної державної соціальної допомоги”, зареєстрований МЮ .р. № // Офіційний вісник України – 2001. - № 4.- Ст. 141.

131. Наказ Міністерства праці та соціальної політики, Міністерства охорони здоров’я від 30.04.2002р. № 226/293/169 "Про затвердження Порядку надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам”, зареєстрований МЮ .р. № // Офіційний вісник України – 2002. - № 24 (ч.2).- Ст. 1191.

132. Наказ Міністерства праці та соціальної політики від 09.03.2000р. № 53 "Про затвердження Інструкції про порядок забезпечення населення України протезно-ортопедичними виробами " // Офіційний вісник України – 2000.- № 20.- Ст. 847.
133. Наказ Міністерства праці та соціальної політики, Міністерства економіки , Міністерства фінансів, ... "Про затвердження Методики обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги" від 15.11.2001р. № 486/202/524 ,
134. Наказ Міністерства праці та соціальної політики "Про Типове положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів, геріатричний пансіонат, пансіонат для ветеранів війни і праці " від 29.12.2001р. № 549 // Офіційний вісник України – 2002.- № 5.- Ст. 212.
135. Наказ Міністерства праці та соціальної політики "Про Типове положення про психоневрологічний інтернат" від 29.12.2001р. № 549 // Офіційний вісник України – 2002.- № 5.- Ст. 212.
136. Наказ Міністерства праці та соціальної політики "Про Типове положення про дитячий будинок-інтернат" від 29.12.2001р. № 549 // Офіційний вісник України – 2002.- № 5.- Ст. 212.
137. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26.12.2000р. № 363 "Інструкція про порядок заповнення висновку лікарської комісії медичного закладу щодо необхідності постійного стороннього догляду за інвалідом 1 чи 2 групи внаслідок психічного розладу" //Офіційний вісник України.-2001.- № 3.- Ст. 83.
138. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 04.12.2001р. № 482 "Про порядок видачі медичного висновку про дитину-інваліда віком до 18 років" № //Офіційний вісник України. -2002.- № .- Ст..
139. Наказ Міністерства оборони "Про затвердження Положення про порядок призначення та виплати в Міністерстві оборони України державних пенсій і допомог військовослужбовцям та членам їх сімей " від 08.08.94 р. № 205, зареєстрований МЮ 05.09.94р. № 212/422//
140. Наказ Державного комітету зв'язку України, Міністерства праці та соціальної політики України та Пенсійного фонду України від 02.07.1998р. № 101/123/67 "Інструкція про порядок організації оформлення, фінансування та виплати пенсії і грошової допомоги підприємствами поштового зв'язку України", зареєстровано МЮ 06.08.1998р. № 494/2934 //
141. Постанова Правління Пенсійного фонду України від 26.04.2005р. № 8-1 "Про внесення змін до Інструкції про порядок обліку, зберігання і використання документів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави в Пенсійному фонді" зареєстровано Міністерством юстиції 03.06.2005р. № 613/10893
142. Постанова Правління Пенсійного фонду України від 31.01.2005р. № 3-1 "Про внесення змін до Інструкції про порядок обчислення і сплати страхувальниками та застрахованими особами внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування до Пенсійного фонду" зареєстровано Міністерством юстиції 0.0.2005р. № /
143. Постанова Правління Пенсійного фонду України від 31.01.2005р. № 3-2 "Про внесення змін до Порядку обліку, зберігання, оформлення та видачі пенсійних посвідчень в Пенсійному фонді України та його органах" зареєстровано Міністерством юстиції 10.02.2005р. № 202/10482
144. Постанова Правління Пенсійного фонду України від 25.11.2005р. № 221 "Про затвердження Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" зареєстровано Міністерством юстиції 27.12.2005р. № 1566/11846
145. Постанова Правління Пенсійного фонду України від 07.12.2005р. № 23-3 "Про порядок взаємодії суб'єктів інформаційного обміну щодо надання та використання відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців" зареєстровано Міністерством юстиції 16.12.2005р. № 1523/11803

146. Постанова Правління Пенсійного фонду України від 21.06.2005р. № 10-1 "Про затвердження Тимчасового порядку взяття на облік та зняття з обліку в органах Пенсійного Фонду юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців як платників страхових внесків" зареєстровано Міністерством юстиції 15.07.2005р. № 762/11042

147. Постанова Правління Пенсійного фонду України від 21.03.2003р. № 6-4 "Про Порядок відшкодування коштів надміру виплачених за призначеними пенсіями та списання переplat пенсій та грошової допомоги, що є безнадійними до стягнення." зареєстровано Міністерством юстиції 15.05.2003р. № 374/7695

148. Постанова Правління Пенсійного фонду України від 23.04.1999р. № 4-5 "Про затвердження Інструкції про порядок переказування пенсій громадянам які виїхали за кордон, та виплати пенсій пенсіонерам іноземних держав, які проживають в Україні" зареєстровано Міністерством юстиції 24.06.1999р. № 413/3706

149. Постанова Пенсійного фонду від 01.12.2008р. №21-3. Зміни до прядку подання та оформлення документів для призначення пенсій відповідно до закону про пенсійне страхування.

150. Постанова Пенсійного фонду від 25.11.2005р. № 22-1 "Порядок подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону про загальнообов'язкове державне соціальне страхування", зареєстровано в МЮ 27.12.2005р. №1566/11846.

151. Постанова Правління Пенсійного фонду України від 26.04.2005р. № 8-1 "Про внесення змін до Інструкції про порядок обліку, зберігання і використання документів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, які містять конфіденційну інформацію, що є власністю держави в Пенсійному фонді" зареєстровано Міністерством юстиції 03.06.2005р. № 613/10893

152. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 01.11.1996р. №9 "Про практику застосування Конституції України при здійсненні правосуддя" //Юридичний вісник України. - 1996 - № 48.

153. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.95р. № 5 "Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення"// Збірник Постанов Пленуму Верховного Суду України. 1965-1995.- К., 1995. Ч.1.

154. Постанова Пленуму Верховного Суду України "Про окремі питання застосування судами України законодавства про пенсійне забезпечення військовослужбовців (крім військовослужбовців строкової служби), осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ та деяких ін. осіб" від 15.04.2005 р. № 4

155. Постанова Пленуму Верховного Суду України "Про окремі питання застосування судами України законодавства про ..." від 19.12.2008 р. № 16

156. Рішення Конституційного Суду України "Про відповідність Конституції положень абз .3,4 п.13 розд. 15 " Прикінцевих положень" Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" та офіційного тлумачення положень ч.3 ст.11 Закону України "Про статус суддів" (справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання)" від 11.10.2005р. № 8-рп /2005 - // Вісник Конституційного Суду України.-2009. - № .-Ст.

157. Рішення Конституційного Суду України "Про... (справа про надання допомоги по тимчасовій непрацездатності)" від 17.03.2005р. № 1-рп /2005 - // Вісник Конституційного суду України .-2005.- № .-Ст.

158. Рішення Конституційного Суду України "Про...(справа про зупинення дії або обмеження пільг, компенсацій і гарантій" від 01.02.2004р. № // Вісник Конституційного Суду України.-2004. - № .-Ст.

159. Рішення Конституційного Суду України "Про...(справа про соціальний захист військовослужбовців і працівників правоохоронних органів)" від 17.03.2004р. № 7-рп 2004 // Вісник Конституційного Суду України. -2004.- № .-Ст.

160. Рішення Конституційного Суду України "Про (справа про відшкодування моральної шкоди Фондом соціального страхування від " від 27.01.2004р. № 1/рп - // Вісник Конституційного Суду України.-2004. - № .-Ст.

161. Рішення Конституційного Суду України "Про ..(справа про ветеранів органів внутрішніх справ)" від 27.02.2003р. № 4 рп/2003 - // Вісник Конституційного суду України.- 2003. - № .-Ст.

Допоміжна:

162. Андреев В.С. Правоотношения по государственному социальному страхованию в СССР.- М.: Издательство Московского университета, 1962.

163. Безугла Я.І. Трудовий стаж та його юридичне значення.-К.: Знання, 1979.

164. Боднарук М.І. Соціальне страхування в Україні: правові аспекти становлення та розвитку. -Чернівці: Рута, 2002.

165. Болотіна Н.Б. Право людини на соціальне забезпечення в Україні: проблема термінів і понять.// Право України.-2000.-№ 4.-с.35-39.

166. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні.-К.: Знання, 2005.

167. Бурак В.Я. До питання про джерела права соціального забезпечення // Вісник Львів. нац. ун-ту. Серія юридична.-№ 38.- С.362-369.

168. Гарасимів Т.З. "Принципи права соціального забезпечення" - Дрогобич: видавнича фірма "Відродження", 2002

169. Кульчицька О.І. Зміст правосуб'єктності громадян за правом соціального забезпечення // Держава і право: Зб. наук. пр.: Юридичні і політичні науки.- Вип.21.- К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003.-С.281-287.

170. Сивак С.М. Пенсійна реформа :принципи пенсійного забезпечення // Вісник Львів. нац. ун-ту. Серія юридична.-№ 35.-Л.,2000.-С.341-346.

171. Синчук С.М. Теорія соціального ризику за правом соціального забезпечення // Право України.-2003.-№ 3.-с.55-59.

172. Синчук С.М. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт в Україні // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали 11 регіональної наук.- практ. конф.- Л.,2005.-с 250-253.

173. Сташків Б.І. Міжнародно-правові акти як джерела права соціального забезпечення / Держава і право: Зб. наук. пр.: Юридичні і політичні науки. -Вип.23.- К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2004.-С.337-344.

174. Сташків Б.І. Юрид. Факти в праі соціального забезпечення: автореф. дис. ... канд. .юрид. наук: 12.00.05 // Київ. Нац. ун-т ім. Т.Шевченка.-К., 1997.

175. Сташків Б.І.Суб'єкти правовідносин у сфері соціального забезпечення // Право України.-2003.-№ 2.-с.42.

176. Стаховська Н.М. Відносини в праві соціального забезпечення: Автореф. дис. ...канд..юрид.наук.-Київ.-2001.

177. Тарасова В.А. Юридические факты в области пенсионного обеспечения. – М.: Изд-во Моск. Ун-та, 1980.

178. Фогель Я.М. Социальное обслуживание инвалидов.- М.: Юрид.лит., 1986.

13. Інформаційні ресурси

- 1.Офіційний веб-портал Верховної Ради України <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>
2. Веб-портал органів виконавчої влади України www.kmu.gov.ua
3. Сайт Центру політико-правових реформ www.pravo.org.ua
4. Офіційне інтернет-представництво Президента України www.president.gov.ua
5. Єдиний державний реєстр судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

6. Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
7. Сайт Національної парламентської бібліотеки України <http://nplu.org/>
8. Сайт Державної науково-технічної бібліотеки України <http://www.gntb.gov.ua/ua/>